

Recenzija

**Dr. Danica Fink Hafner, Damjan Lajh (2002):
Analiza Politik, Ljubljana: Fakulteta za družbene vede,
Knjižna zbirka Politični procesi in institucije**

ALOJZIJA ŽIDAN

FDV

Kardeljeva ploščad 5, SI-1000 Ljubljana

e-mail: Alojzija.Zidan@uni-lj.si

Danes je beseda politika zelo pogosto uporabljena. Toda, ali sploh dovolj poznamo njeno vsebino? Ali sploh dovolj poznamo ta zanimivi družbeni pojav? S kakšnimi politikami imamo lahko opraviti? Kako evalvirati njihove dosežene delovne učinke?

Zanimive ne le odgovore, temveč tudi mnoge probleme, dileme, ki se pojavljajo pri iskanju odgovorov na že izpostavljena vprašanja, nam ponuja delo, ki ga imamo namen predstaviti. Delo je v letu 2002 izšlo na Fakulteti za družbene vede v okviru knjižne zbirke Politični procesi in institucije.

V čem vse so vsebujoče številne zanimivosti dela? Te lahko najdemo v naslednjem:

V delu so zbrani prispevki mnogih avtorjev, ki si vsak po svoje želi prikazati zanimivo delovanje neke javne politike: izobraževalne, kulturne, kriminalne itd.. Avtorji vsak po svoje dokazujejo, da ugotavljati učinke neke javne politike ne pomeni najbolj preprosto opravilo.

Delo predstavlja možen nabor številnih novih, kakovostnih vedenj za družboslovce in je posredovalec mnogih, politično relevantnih spoznanj. Lahko prispeva k izboljševanju delovanja konkretnih demokratičnih praks naše družbe.

Knjižna publikacija je pojmotvorna. Družboslovce še posebej lahko bogati s pojmi, kot so denimo: politika, demokracija, civilna družba, država, politična ustanova, vrednota, politična praksa.

Katere so konkretnije vsebine, ki jih delo prinaša?

V njem je poudarjena potreba (Dr. Danica Fink Hafner) po nujnem razlikovanju med "znanostjo o javnih politikah" in "za javne politike". Danes je zelo pomembno znanstveno svetovanje politiki. Tako se v javnih politikah pojavljajo potrebe po čim boljših strokovnih podlagah za njihovo možno kakovostno odločanje.

Tako imenovano "policy analitično raziskovanje" se je tudi razvilo v ZDA. Ter v Evropi, prisotno je v mladih evropskih demokracijah.

V delu je tudi veliko govora (Mag. Mirjam Kotar) o državi. Zakaj? Država je namreč posebni javnopolitični igravec. Državo je potrebno postaviti kot predmet družboslovnega (politološkega) raziskovanja. Zelo pomembno vprašanje je, kakšna (kolikšna) je vloga države v družbi?

Kapitalska država razvije vse več javnih politik.

Skratka, naloge države v 19. stoletju so drugačne od nalog države v 20. stoletju. In slednje bodo verjetno tudi drugačne od vloge države v 21. stoletju. Tako je včasih imela država pomembno kontrolno nalogo, danes pa tudi opravlja pomembne naloge gospodarskega upravljalca. Danes je mogoče govoriti o kapitalski državi kot lastniku in tudi izvajalcu servisnih dejavnosti. Mogoče je tudi zaznati spreminjanje globalnih razmer,

znotraj katerih žele nacionalne države reševati svoje probleme. Problemi liberalnih demokracij kapitalnega sveta so številni: mamila, revščina, kriminal, okoljski problemi itd..

Zelo pomembno tudi je, kako je porazdeljena moč med državo in institucijami civilne družbe.

Osebnost me je pri vsebinskem branju dela tudi pritegnil pozornost prispevek dr. Andreje Barle Lakota. V njem avtorica razmišlja o procesu oblikovanja in izvajanja izobraževalne javne politike. Opozarja na pomen znanja kot dinamičnega elementa sodobnih družb. "Šola je svetovna institucija" (105). Svetovne institucije tudi so bolnišnice, vojašnice.

Vselej je pomemben družbeno – zgodovinski kontekst, v katerem šola kot izraz institucionalizacije vzgoje ter izobraževanja, deluje. "Šola ne prenaša vse zaloge znanja, temveč le določeno - uradno priznано šolsko znanje" (107).

Teza Appla, kdo je tisti, ki določa uradno šolsko znanje, je še kako aktualna. Tudi danes, v času pluralnih, demokratičnih družbenih praks.

Danes je za slovenski družbeni prostor strateško pomembno vprašanje: kakšna je (bo) vloga (moč) šole, spričo delovanja mnogih novih medijev, še posebej interneta.

V knjižni publikaciji je tudi mnogo govora (mag. Mirjam Kotar) o vrednotah. Namreč, tudi vrednote imajo v javnih politikah vedno pomembno vlogo. Etika je vselej pomembna za kakovostno reševanje družbenih problemov.

Zakaj vse so vrednote tako zelo pomembne za človekovo osebnost, živčico v demokratični, pluralni družbi?

Vrednote so moralna načela, ki se jih držijo ljudje. To so tudi pomembni človekovi standardi.

Vrednote se pojavljajo na individualni, skupinski, organizacijski, družbeni ravni.

"Vrednotni sistem je relativno stabilen in podvržen počasnim spremembam" (Kotar, 123). Vrednote so vsebovalke dvojne narave. In sicer: vrednote so cilj in tudi sredstvo, ki nam pomaga cilj uresničevati.

Tudi pri (v) analizi javnih politik so vrednote pomembne. Javne politike odsevajo družbene vrednote. Zelo pomembno je, katere (kakšne) so vrednote državljanov v demokratičnih procesih.

Vrednote vplivajo na človekovo doživetje določene družbene problematike.

Vrednote so zelo raznovrstne: osebne, družbene, organizacijske, ideološke, javno-politične in tako dalje.

Nekatere vrednote so univerzalnega značaja. Denimo: kaj je pravičnost; kaj je javno dobro; kaj je resnica..

Vrednote se združujejo, povezujejo, tvorijo napore.

Danes se soočamo z zelo pomembnim vprašanjem: katere so vrednotne prioritete sodobnega sveta? Nekatere vrednote so lahko človekovi osebnosti tuje.

V delu je tudi zelo zanimivo prikazovana tematika (prof. Dragan Petrovec) o delovanju kriminalitete družbene politike. Kakšen je v družbi strah pred kriminaliteto? Kako se nanjo odzivamo? Kako je s kriminalom pri nas in kako v Evropi, pa v zahodnih demokracijah?

Kako mediji prikazujejo "kulturo nasilja"?

Avtor še enega od dokaj zanimivih poglavij knjižne publikacije Zdravko Petak pa si zastavlja vprašanje: kakšen je odnos med javnim in zasebnim dobrim? Ali so politiki le igralci za javno dobro ali le za lastne interese?

To je le nekaj izvirnih poudarkov iz knjižne publikacije, za katero sodim, da bralca (še zlasti družboslovca) s svojo zanimivo vsebinsko obravnavo ne bo razočarala.